

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Hankasalmen kunta ei hyväksy sitä, että luonnoksessa ehdotetaan valtiovarainministeriölle yleistä toimivaltaa ohjata kuntien toiminnan ja talouden varautumista. Se rikkoo kunnallisen itsehallinnon periaatteita.

Kyseisen ohjauksen tulee toteutuessaan olla todellakin luonteeltaan informaatio-ohjausta eikä oikeudellisesti sitovaa. Silloinkin on suuri riski sille, että VM:lle muodostuu rinnakkainen rooli varautumisen ohjaamiseen operatiivisen vastuun ministeriön kanssa, mikä voisi johtaa päällekkäiseen tai jopa ristiriitaiseen ohjaamiseen – sekä epäselviin toimivaltajakoihin.

Olennaista on myös, että valtiovarainministeriön ohjaus- ja seurantatehtävä ei saa johtaa siihen, että kuntien on toimitettava valtiovarainministeriölle kootusti esimerkiksi tietoja kunnan kriittisestä infrastruktuurista. Kokonaisturvallisuuden kannalta on järkevää, että varautumiseen liittyviä tietoja ja aineistoja jaetaan hyvin rajatusti ja vain välttämättömiin tarkoituksiin.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Hankasalmen kunta hyväksyy sinällään sen, että vaikuttamiselimiä koskevaa lainsäädäntöä päivitetään.

Se on kuitenkin todettava, että kun esityksessä esimerkiksi ”nuorisovaltuuston aloiteoikeuteen sovelletaan mitä tämän lain 23 §:ssä säädetään aloiteoikeudesta”, niin käytännössä kyseessä on vain nykyistä lakia selkiyttävä muutos, kun jo nykytilanteessakin nuorisovaltuustoilla on mahdollisuus tehdä kuntalaisaloitteita. Esitys ei sinällään paranna osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Ja tämä sama siis koskee muitakin vaikuttamistoimielimiä.

Hankasalmen kunta ei vastusta esitystä, jonka mukaan kunnanhallitus voisi ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asettaa vanhusneuvoston sijasta muun vastaavan ikääntyneiden henkilöiden vaikuttajaryhmän. Se kuitenkin on hyvä, että EETU ry:n ja vanhusasiavaltuutetun aloitteessaan ehdottama termi ikäneuvosto ei ole suoraan laissa velvoittavana nimikkeenä. Ikä ei merkitse samaa kuin ikääntynyt – ja ikäneuvosto ei tarkoita oikein mitään. Tulemme Hankasalmella varmastikin pohtimaan yhdessä vanhusneuvostomme kanssa lakimuutoksen jälkeen, säilyykö meillä käytössä kuitenkin vanhusneuvosto, vai muutammeko nimen esimerkiksi seniorineuvostoksi.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Hankasalmen kunnasta on perusteltua, että kuntakonsernin kokonaisvarautumista vahvistetaan ja että konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset tytäryhteisöjen varautumisesta. Tytäryhteisöjen tuottamat palvelut ovat usein kriittisiä koko kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon jatkuvuuden kannalta.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

Hankasalmen kunta pitää perusteltuna kirjanpitolain soveltamista koskevien poikkeusten säätämistä suoraan laissa sekä toimintakertomuksen sisältövaatimusten täsmentämistä siten, että siinä esitetään arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Toisaalta on todettava, että jo nytkin kuntia on ohjeistettu kirjanpitolautakunnan toimesta arvioimaan toimintakertomuksessa merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät, eli sinällään mitään uutta tämä muutos ei tuo tullessaan.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

-

Muut huomionne esitysluonnoksesta

Monet esitetyistä muutoksista ovat lähinnä selkeyttäviä muutoksia. Kuntakonsernin kokonaisvarautumisen vahvistaminen on hyvä muutos lakiin. Valtiovarainministeriön yleistä toimivaltaa ohjata kuntien toiminnan ja talouden varautumista koskevaa esitystä Hankasalmen kunta ei hyväksy, vaan katsoo, että kuntien varautumista koskevan ohjauksen tulisi tulla vastuuministeriöistä toimialakohtaisesti, eikä kunnallista itsehallintoa tulisi murentaa.

Mäkinen Matti
Hankasalmen kunta